

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему

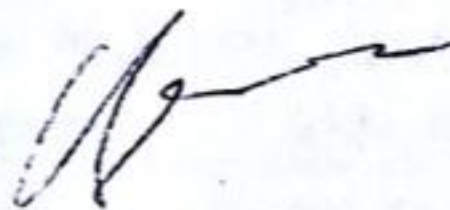
КОМПОЗИЦІЯ «ІДЦІ ІНТЕРНЕТУ».

*Текст містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело*

Виконала: Воробей Аліна Ігорівна, студентка 4
курсу, групи 40 ом
спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Керівник: Цебенко Л. І., ст. викладач кафедри
образотворчого мистецтва УДУ
імені Михайла Драгоманова

Рецензент: Кравченко Н. І., доцент, кандидат
мистецтвознавства УДУ імені
Михайла Драгоманова

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Форма № Н-9.01

Педагогічний факультет

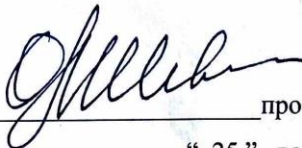
Кафедра образотворчого мистецтва

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Напрямок підготовки 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

ЗАТВЕРДЖУЮ

 Завідувач кафедри
професор Шевнюк О.Л.

“ 25 ” вересня 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ СТУДЕНТУ

Воробей Аніта Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Композиція "Ідентичність"

керівник роботи (проекту) Цибішко Любові Іванівна, ст. викладач

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від “ 25 ” вересня 2024 року № “ 3 ”

2. Строк подання студентом роботи (проекту) 15 травня 2025 року

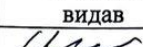
3. Вихідні дані до роботи (проекту) створити авторську композицію на тему "Ідентичність", як парадокс класичного твору Ван Гога "Ідентичність" в контексті переосмислення проблеми цифрового вісунження

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Порівняти контекст і смислову оригінальної картини "Ідентичність" Ван Гога та її сучасної інтерпретації "Ідентичність". Створити авторську композицію на основі власного задуму "Ідентичність"

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Оліве, полотно, 100 × 80

6. Консультанти розділів роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
	Цедерко Р.І., ст. викл		
	Цедерко Р.І., ст. викл		

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Затвердження теми дипломного проекту	вересень 2024	викон.
2.	Збір теоретичного, практичного та творчого матеріалу до дипломного проекту	грудень-лютий 2024	викон.
3.	Затвердження ескізів дипломного проекту	липень 2024	викон.
4.	Творча робота над дипломним проектом	січень-квітень 2025	викон.
5.	Підготовка презентації дипломного проекту	травень 2025	викон.
6.	Попередній захист проекту	травень 2025	викон.

7. Дата видачі завдання 25 вересня 2024 р.

Студент

(підпис)

Ворообел А.І.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проекту)

(підпис)Цедерко Р.І. ст. викл
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

Примітки:

1. Форму призначено для видачі завдання студенту на виконання дипломної роботи (проекту) і контролю за ходом роботи з боку кафедри і директора інституту (декана факультету).
2. Розробляється керівником дипломної роботи (проекту). Видається кафедрою.
3. Формат бланка А4 (210 × 297 мм), 2 сторінки

Форма № Н-9.03

**УРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ**

Направляється студент Воробей А.І.
(прізвище та ініціали)

до захисту дипломної роботи (проекту)

за напрямом підготовки **02 Культура і мистецтво**

спеціальністю **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація**

на тему: Композиція "Іди! Інтер'єр"
(назва теми)

Дипломний проект і рецензія додаються.

Декан Факультету _____ проф.Олефіренко Т.О.
(підпис)

Довідка про успішність

Воробей А.І.

(прізвище та ініціали студента)

за період навчання на педагогічному факультеті з 20 21 року до 20 25
року повністю виконав навчальний план за напрямом підготовки,
спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно 30 %, добре 20 %, задовільно 0 %;

шкалою ECTS: A 30 %; B 20 %; C 0 %; D 0 %; E 0 %.

Секретар факультету

А.Олефіренко
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломної роботи (проекту)

Студент (ка)

Дипломний проект Аліни Воробей "Психологічний вплив на високому художньому і фаховому рівні. Пошуки засад на присвоєння кваліфікації бакалавра".

Керівник роботи (проекту)

(підпис)

"03" 06

20 25 року

Висновок кафедри про дипломну роботу (проект)

Дипломний проект розглянуто.

Студент

Воробей А.І.

(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даного проекту в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

професор О.Л.Шевнюк

Примітки:

1. Зазначаються дані щодо навчальних досягнень студента за період навчання у вищому навчальному закладі, висновок керівника дипломної роботи (проекту) та висновок кафедри про дипломну роботу (проект).
2. Формат бланка А5 (148×210 мм), 2 сторінки.

ВІДГУК НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Воробей Аліни Ігорівни

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**
 ОКР **бакалавр**
 Тема кваліфікаційної роботи

Композиція «ІДЦІ ІНТЕРНЕТУ»

Матеріали *полотно, олія*

1. Актуальність теми

Інтерпретація картини Ван Гога є спробою показати глядачам нову проблему сучасності, провівши паралель між минулим та сьогоденням та підкреслюючи незмінність людських потреб у живій взаємодії і спілкуванні. Тому вважаємо тему кваліфікаційної роботи важливою і актуальною.

2. Позитивні якості роботи

Обравши для кваліфікаційної роботи художнє переосмислення у творчій інтерпретації картини «Ідці Інтернету» відомого твору Ван Гога, студентка створила оригінальну композицію, що має жанрові ознаки постмодерністського твору. Було виконано велику пошукову роботу, створено багато ескізів.

Використовуючи можливості олійного живопису, наслідуючи стиль улюбленого художника, дипломниця знаходить свою оригінальну манеру. Експресивні мазки чистої фарби, кольорова гама надає композиції драматичного звучання, злободенний контекст робить її актуальною. Розташування фігур в картинній площині, ракурс відсилають до оригінального твору Ван Гога і надають роботі монументального звучання.

Практичні навички і знання, набуті в час виконання кваліфікаційної роботи, збагатили мистецький досвід дипломниці й стануть у пригоді в подальшому творчому поступі.

3. Практична цінність висновків і рекомендацій

Висновки і рекомендації, зроблені в ході виконання кваліфікаційної роботи, можуть бути використані у творчій і педагогічній діяльності.

4. Наявність недоліків

Значних недоліків не бачу, можу бути необ'єктивним.

4. Загальна оцінка роботи

Кваліфікаційна робота виконана на достатньому фаховому рівні та заслуговує на позитивну оцінку.

Науковий керівник

старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Українського державного
 університету імені Михайла Драгоманова

Цебенко Л.І.
 (прізвище, ініціали)

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Воробей Аліни Ігорівни

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво і реставраціяОсвітній рівень перший (бакалаврський)1. Тема дипломної роботи Композиція «Їдці Інтернету»2. Висновок про ступінь відповідності виконаної роботи дипломній кваліфікації і профільюючій спеціальності Дипломний проєкт відповідає усім вимогам до кваліфікаційної роботи освітнього рівня бакалавра

3. Перелік позитивних якостей роботи (з виділенням елементів творчості) «Їдці Інтернету» є композицією навіяною відомим твором Вінсента Ван Гога «Їдці картоплі», але вона не є прямим наслідуванням відомого твору (хоч певна композиційна спорідненість прочитується і назви творів є співзвучними). Твір Ван Гога про матеріальну бідність та водночас про близькі й теплі стосунки в родині, твір Воробей Аліни про духовне зубожіння та відчуженість членів родини один від одного на тлі певного матеріального статку. Твір Ван Гога за колористичним вирішенням є темним і здалеку виглядає досить песимістичним, проте він світиться внутрішнім теплом. Робота Аліни напрочуд має світлий колорит та зображена сцена виглядає добре освітленою, але штучне світло не гріє персонажів картини. Робота є атмосферною, цікавою за задумом.

4. Перелік основних недоліків роботи Не зовсім продуманим є композиційне вирішення картини з обрізом постатей з лівого та правого країв полотна

5. Загальна оцінка роботи Кваліфікаційна робота здійснена на високому професійному рівні у поєднанні наукового дослідження із творчою практикою.

5. Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації Бакалаврська робота Воробей А.І. «Композиція «Їдці Інтернету» може бути представлена до захисту, дипломант заслуговує на присвоєння ступеня бакалавра

Рецензент Кравченко Наталія Іванівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва УДУ імені Михайла Драгоманова

Кравченко М. І.
(прізвище, ініціали)

2025.

Довідка
про результати антиплагіатної перевірки бакалаврської роботи

Комісією з академічної етики педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова здійснено перевірку бакалаврської роботи на тему: **Композиція «Ідці інтернету»**

студентки (та) 4 курсу спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація щодо дотримання норм академічної етики
ВОРОБЕЙ Аліни Ігорівни.

За результатами аналізу роботи та аналізу звіту подібності, який було згенеровано з метою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості з використанням антиплагіатної програми Turnitin (4%) та StrikePlagiarism (1,21/4,99%), а також аналізу звіту подібності з метою виявлення візуальних збігів з використанням платформ Google і Pinterest, комісія дійшла до наступного висновку (*вибрати один з варіантів*):

1) Комісією не виявлено академічного плагіату. Виявлені текстові збіги є загальноновживаними фразами та повторювальними елементами оформлення наукового тексту. Візуальні збіги відсутні. Дана бакалаврська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

2) Комісією частково виявлений академічний плагіат. Дана магістерська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

3) Комісією виявлено академічний плагіат (обґрунтування факту академічного плагіату додається). Дана магістерська робота не може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

4) Інше

Голова комісії

Секретар комісії

Матвієнко О.В.
(прізвище, ініціали)

Шулигіна Р.А.
(прізвище, ініціали)

Дата 2 червня 2025 р.

Similarity Report ID: oid:2945:285411820

PAPER NAME

Воробей_А_Диплом.docx

WORD COUNT

3350 Words

CHARACTER COUNT

22209 Characters

PAGE COUNT

17 Pages

FILE SIZE

55.7KB

SUBMISSION DATE

May 23, 2025 11:42 PM GMT+3

REPORT DATE

May 23, 2025 11:42 PM GMT+3**● 4% Overall Similarity**

The combined total of all matches, including overlapping sources, for each database.

- 4% Internet database
- 0% Publications database
- Crossref database
- Crossref Posted Content database
- 2% Submitted Works database

● Excluded from Similarity Report

- Bibliographic material
- Quoted material
- Cited material
- Small Matches (Less than 10 words)

Summary

Звіт подібності

метадані

Назва організації
Dragomanov Ukrainian State University
Заголовок
Воробей_А_Диплом
Автор Науковий керівник / Експерт
Воробей АлінаОлена Матвієнко
підрозділ
Dragomanov Ukrainian State University

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

Тривога

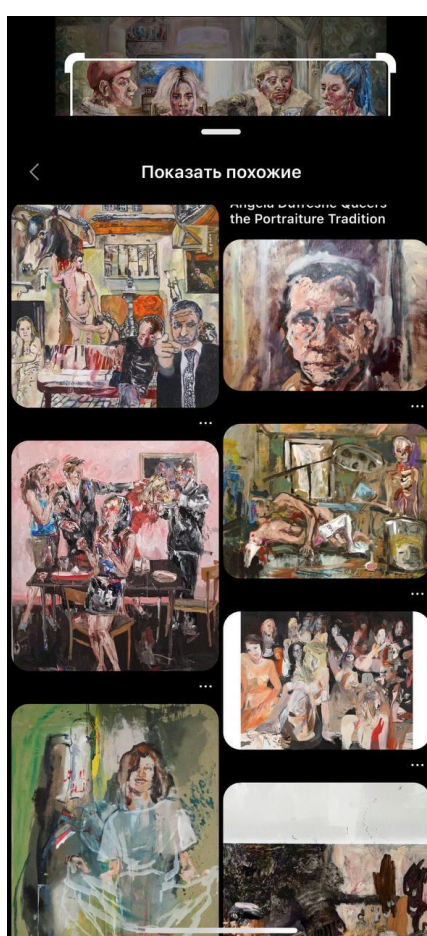
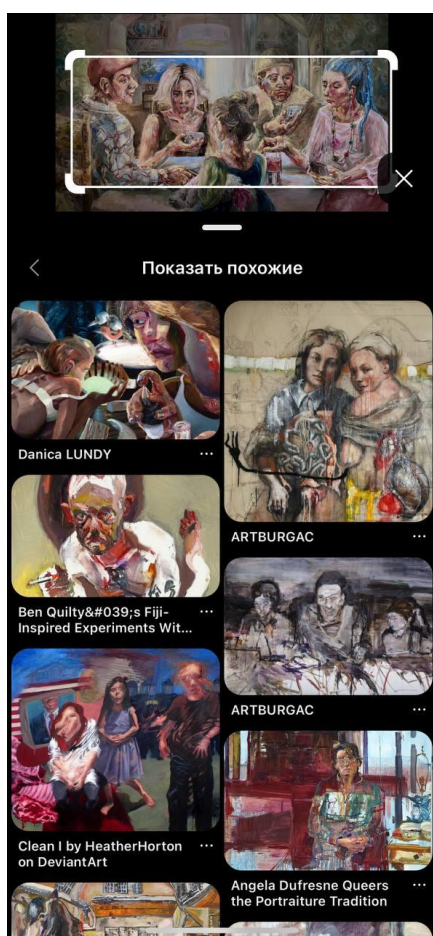
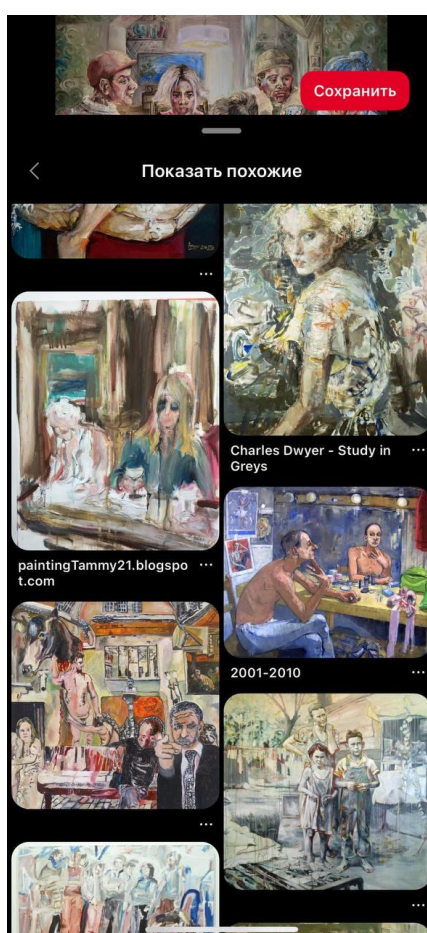
У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

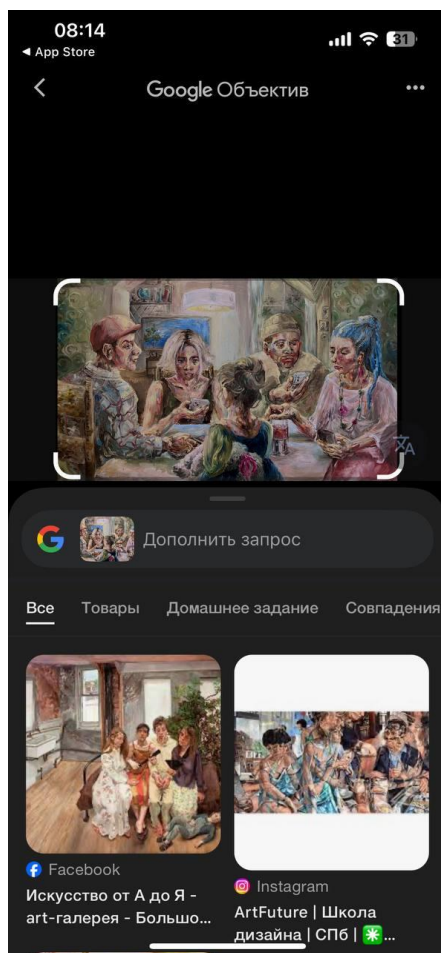
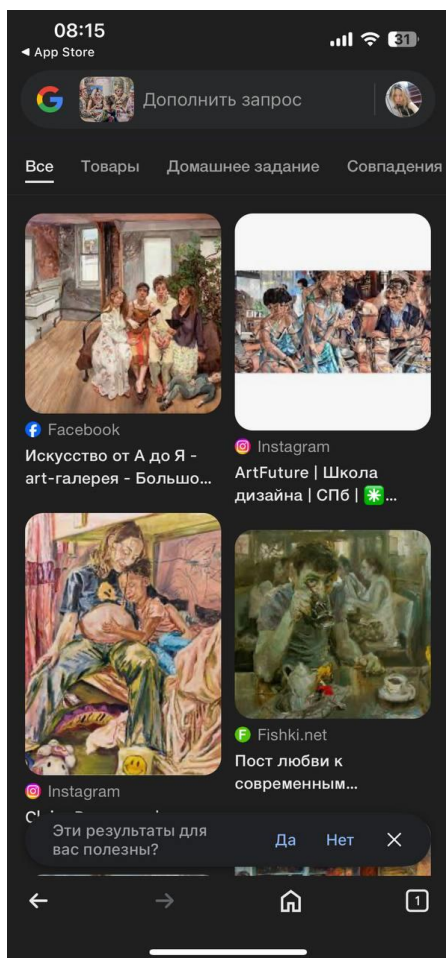
Заміна букв		0
Інтервали		0
Мікропробіли		1
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		4

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз			Копір тексту
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	Бесчасна_К_Диплом 5/28/2025 Dragomanov Ukrainian State University (Dragomanov Ukrainian State University)	21	0.62 %
2	Бесчасна_К_Диплом 5/28/2025 Dragomanov Ukrainian State University (Dragomanov Ukrainian State University)	8	0.24 %

ЗМІСТ

ВСТУП	3
КОНЦЕПЦІЯ АВТОРСЬКОЇ РОБОТИ «ЇДЦІ ІНТЕРНЕТУ»	5
МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ АНАЛОГІВ І ДЖЕРЕЛ НАТХНЕННЯ.....	5
ПРОЦЕС ТВОРЧОЇ РОБОТИ НАД ХУДОЖНІМ ОБРАЗОМ, КОМПОЗИЦІЙНИМ І КОЛОРИСТИЧНИМ ВИРІШЕННЯМ	10
ВИСНОВКИ.....	14
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	16
ДОДАТКИ.....	18

ВСТУП

Актуальність теми.

Протягом довгого часу мистецтво відображало актуальні соціальні проблеми, привертало увагу суспільства до наявних питань і нерідко мистецтво виступало каталізатором змін. Картина Вінсента Ван Гога «Їдці картоплі» (1885) – виразний символ праці та соціальної взаємодії у тяжких життєвих умовах, що було критично важливим у момент написання картини. У сучасному світі розвивається безліч нових проблем, одна з яких – зростаюча з кожним днем залежність від цифрових технологій, зокрема інтернету. Таким чином у контексті сьогодення, аналогічна композиція з використанням смартфонів замість картоплі вже набуває абсолютно іншого змісту – тепер вона є візуалізацією втрати безпосереднього людського контакту. Інтерпретація картини Ван Гога є спробою показати глядачам нову проблему сучасності, провівши паралель між минулим та сьогоденням та підкреслюючи незмінність людських потреб у живій взаємодії і спілкуванні.

Мета дослідження – створити образотворчу композицію-парафраз класичного твору Ван Гога «Їдці Картоплі», в контекст переосмислення проблеми цифрового відчуження.

Завдання дослідження:

- Порівняти контекст і семантику оригінальної картини «Їдці картоплі» Ван Гога та її сучасної інтерпретації «Їдці Інтернету»
- Визначити роль мистецької репрезентації у формуванні критичного ставлення до проблеми цифрового відчуження
- Довести що мистецтво є ефективним засобом трансляції сучасних соціальних викликів та їх осмислення
- Створити авторську композицію на основі власного задуму «Їдці інтернету»

Об’єкт дослідження – творчість Ван Гога в сучасних інтерпретаціях соціальних реалій.

Предмет дослідження – художня інтерпретація твору Ван Гога в авторському парафразі «Їдці Інтернету».

Для розв’язання поставлених завдань були використані такі теоретичні та емпіричні **методи: метод мистецтвознавчого аналізу**, для ґрунтовного вивчення художніх особливостей як оригінальної картини Вінсента Ван Гога «Їдці картоплі», так і авторської інтерпретації; **порівняльний метод**, з метою виявлення подібностей і відмінностей між класичним і сучасним художнім образом; **історико-культурний метод**, для розгляду мистецького твору в контексті змін соціокультурного простору; **емпіричні спостереження**, для фіксації реакцій сучасної аудиторії на художній образ із цифровими символами; **метод інтерпретації**, з метою розкриття символіки кольору, образів і композиційних рішень.

Наукова новизна одержаних результатів:

- вперше проаналізовано картину «Їдці картоплі» та твори інших митців у контексті сьогоденного інформаційного суспільства
- конкретизовано потенціал трансформації класичних художніх творів минулого для комунікації з сучасною аудиторією
- уточнено роль образотворчого мистецтва як засобу візуальної критики суспільних тенденцій
- подальшого розвитку набули уявлення щодо впливу мистецької інтерпретації на сприйняття соціальних викликів та змін

Практичне значення одержаних результатів.

Практичне значення результатів дослідження полягає у створенні авторського художнього твору. Матеріали дослідження можуть бути інтегровані в навчальні мистецтвознавчі програми, програми соціології та культурології для ілюстрації взаємозв’язку між мистецтвом та сучасними соціальними проблемами, і також для розвитку критичного мислення в учнів та студентів. Також матеріали дослідження можуть бути представлені на культурних заходах: конференціях, семінарах та виставках, сприяючи рефлексії та обговоренню щодо зображеної у художньому творі проблеми.

КОНЦЕПЦІЯ АВТОРСЬКОЇ РОБОТИ «ЇДЦІ ІНТЕРНЕТУ»

Кожної епохи суспільство стикається з новими життєвими реаліями, розвивається та весь час знаходиться у пошуку вдосконалення, урізноманітнення і полегшення свого існування. На сьогодні соціум досяг широкого технологічного розвитку, ледве не кожен мешканець планети має доступ до інтернет ресурсів, штучного інтелекту та онлайн спілкування. Однак результатом цього, окрім безперечно динамічного покращення суспільного життя, також стала ізоляція людей один від одного – «цифрове відчуження» [13]. Така проблема породила ідею створення картини на основі трансформації твору відомого нідерландського художника Вінсента Ван Гога з відображенням негативної сторони сучасної залежності.

Картина є сучасною інтерпретацією твору Вінсента Ван Гога «Їдці картоплі» (Додаток А. Рис.А.1), у якій збережено загальну композицію, але змінено ключові елементи, стилістику та колористику. Основну роль відіграє контраст між тією формою близькості, яку художник відтворив у своїй роботі, та емоційною роз'єднаністю, що є характерною для нашого цифрового часу. У новій версії картини замість картоплі в руках персонажів сучасні гаджети. Це не просто декоративна заміна — це символ того, як новітні технології витіснили живе спілкування. Персонажі залишаються разом у просторі, але водночас кожен з них "відсутній", бо повністю занурений у свій екран. Глядач має відчувати конфлікт: композиційно персонажі близькі один до одного, але за змістом далекі. Це викликає питання: чи не втратили ми справжню єдність, замінивши її цифровим комфортом? Кольорова гама роботи стала одним із ключових елементів трансформації оригіналу. Якщо у Ван Гога панує темна, монохромна палітра (Додаток А) — земляні, приглушені тони, що передають бідність, простоту та тишу селянського побуту [5], то у новій інтерпретації використано яскраві, насичені кольори, властиві пізньому періоду творчості Ван Гога (наприклад, як у «Пшеничному полі з круками» чи «Зоряній ночі») [9]. Подібна колористика є не стільки естетичним вибором, скільки засобом

відображення емоційної напруги, яка уособлює цифровий світ. Він яскравий, привабливий, але водночас тривожний, штучний. Кольори волосся та одягу деяких персонажів та задній план переносять глядача в сьогодення. Свідомо були використані контраст теплих і холодних кольорів у освітленні фігур: обличчя персонажів мають неприродні світлові акценти, що відсилає до ефекту підсвічення екранами смартфонів.

Композиція майже повністю відповідає оригіналу: центральна група з п'яти людей за столом, замкнутий простір кімнати, джерелом світла є лампа над столом. Принципово було підкреслити посилення на картину Вінсента Ван Гога для розуміння її провідної ідеї. Однією з основних змін стало те, що вся увага в новій композиції спрямована не на їжу, як у Ван Гога, а на пристрої, які тримають персонажі. Погляди чотирьох з персонажів не перетинаються. Це створює візуальну ізоляцію всередині групи, кожен персонаж занурений у свій екран і не взаємодіє з іншими. Єдиним виключенням є дитина на передньому плані, що спостерігає за співмешканцями. Це створює контраст сприйняття реальності і ознаку видимості проблеми. Простір також змінився. Він став більш сучасним і менш затишним, у ньому з'явилися лінії перспективи, що ніби висмикують глядача з картини. Це асоціюється з розпорошеною увагою у цифрову добу, коли немає стабільного емоційного фокусу.

Малярська манера у сучасній роботі навмисно поєднує стилістичні риси двох художників: пізнього Ван Гога і Егона Шіле. Від Ван Гога перейшов принцип нанесення мазка, текстурність, ритмічна динаміка кольору. Водночас, вплив Шіле відчутний у деформації фігур, непропорційності тіл, що створює ефект напруги та емоційної дисгармонії. Подібне поєднання підсилює загальну ідею: ми живемо у світі, де комфорт, зовнішня краса і яскравість приховує глибоку внутрішню тривогу.

МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ АНАЛОГІВ І ДЖЕРЕЛ НАТХНЕННЯ

Переосмислення всесвітньо відомих картин є популярною практикою серед сучасних митців. Основні провідні ідеї та сенси, які художники передавали через свої композиції були здебільшого поєднанням їх власного світобачення і віддзеркаленням особливостей соціуму в певний проміжок часу. З часом за кожною картиною укорінюється її особисте сприйняття глядачами, утворюючи виражену проблематику, яку легко зрозуміти і впізнати в інших образах, котрі посилаються на найперше оригінальне джерело.

Тому джерелом натхнення і аналогом для створення власної творчої композиції виступила оригінальна картина Вінсента Ван Гога «Їдці картоплі». У своїх листах до брата Тео (Додаток А. Рис.А.3), Ван Гог пише про неї: «Розумієте, мені дуже хотілося зробити так, щоб люди зрозуміли, що ці люди, які їдять картоплю при світлі своєї маленької лампочки, самі обробляли землю цими руками, які вони кладуть зараз у тарілку, і це говорить про ручну працю, про те, що вони чесно заробили свою їжу. Я хотів, щоб це дало уявлення про спосіб життя, який повністю відрізняється від нашого - цивілізованих людей. Тому я, звичайно, не хочу, щоб усі просто захоплювалися ним або схвалювали його, не знаючи, чому. «...» Зі свого боку, я переконаний, що в довгостроковій перспективі краще писати їх у їхній грубості, ніж привносити умовну солодкість.» [16]

Ван Гог зобразив сцену з життя селян, за якими спостерігав певний час, показав, як родина після тривалої важкої праці нарешті приготувала картоплю і насолоджується нею. Усіх членів родини об'єднує одне почуття, та вони не звертають увагу на емоції інших, кожен зосереджений лише на собі. Подібну проблематику варто було лише сублімувати у сучасне повсякденне життя. Саме тому композиція розсадки персонажів у власній інтерпретації картини максимально відповідає оригіналу.

Композиція «Їдці картоплі» відноситься до раннього періоду творчості художника, коли він експериментував і вдосконалював свій стиль. З часом змінювалася кольорова гама і спосіб накладання фарби. Творча переробка картини написана в манері пізнього стилю письма Ван Гога. Оригінальна картина митця була написана у темних тонах з ідеєю глибокої поваги до праці простих людей, їхньої близькості до землі. А у більш пізній роботі «Зоряна ніч» (1889), яка була створена в лікарні Сен-Поль-де-Мозоль, де Ван Гог проходив лікування, вже використовувалися абсолютно інші, яскраві кольори. Завихрене небо, яскраві зорі — кольорова гама символізує енергію, боротьбу між порядком і хаосом, передає внутрішній стан і відчуття художника. Тому у власній інтерпретації і була запозичена саме ця складова манери письма художника - через форму, колір і їх символіку передати глибину людських емоцій. Важливо було відтворити цей виразний колорит: кольори не завжди реалістичні, але емоційно точні, як описував Вінсент [16], наприклад, жовтий — символ надії, синій — самотності. Надалі потрібно було підкреслити динамічні мазки: характерні завихрення, ритмічні лінії, що створюють враження руху.

Іншим джерелом натхнення стала творчість художника Егона Шіле.

Егон Шіле (1890–1918) — австрійський художник, учень Густава Клімта, ключова фігура віденського експресіонізму. Його стиль, як і у Ван Гога, відзначається інтенсивною емоційністю, еротизмом, деформацією людського тіла та глибоким психологізмом [14]. Його твори актуальні і сьогодні — як дзеркало тривожного світу, що мало бути присутнім у новій композиції. Деякі методи Шіле будуть запозичені, щоб показати психологічний і моральний занепад персонажів, що заглиблюються в світ інтернету, забуваючи про живе спілкування. Шіле передає відчуття самотності, страху, внутрішнього занепаду передусім через деформацію тіла. Викривлені кінцівки відображають напругу, страх, психологічну нестабільність. Художник свідомо порушує анатомію, щоб виявити внутрішній стан моделі. Його фігури позбавлені об'єму, мають порожні очі,

худорляві обличчя, загострені пози. Це все символізує душевний біль або роздвоєння особистості. Однією з картин Егона, взятою як джерело натхнення для власної роботи є «Автопортрет із зігнутою рукою» (Додаток Б. Рис.Б.3). На ньому зображене тіло, що дещо викривлене, шкіра бліда, обличчя в напруженому стані. Портрет демонструє роздвоєність між тілесним і духовним, реальним і уявним. Більш того, художник сам стає об'єктом аналізу, як носій кризи епохи. Шіле не зображував деградацію буквально, він показував внутрішнє руйнування, душевну кризу, занепад духовності в епоху перед Першою світовою війною. Його персонажі не зіпсовані морально, а зламані світом, ізольовані від людей. Так само у сучасності люди ізольовані самі від себе через цифрову залежність.

Статті в «The New Yorker» та «Time» обговорюють проблему зростаючої самотності в епоху цифрових технологій, підкреслюючи, як віртуальне спілкування може замінювати реальні соціальні зв'язки та сприяти ізоляції. Для прикладу, у статті The New Yorker, що аналізує роман Антоніо Муньйоса Моліни «To Walk Alone in the Crowd» [13], підкреслюється, що сучасне місто перетворилося на «місто зомбі, приклеєних до екранів смартфонів». Це відображає загальну тенденцію до цифрового перевантаження та втрати здатності до емпатії та глибокого сприйняття оточення. Також, згідно з адаптованим перекладом статті з газети The New York Times [3], у 1985 році більшість американців мали трьох близьких друзів, з якими могли поділитися найсокровеннішим. Однак через кілька десятиліть кількість таких друзів зменшилася до двох, а кількість людей, які не мають жодного близького друга, зросла до 25% .

ПРОЦЕС ТВОРЧОЇ РОБОТИ НАД ХУДОЖНІМ ОБРАЗОМ, КОМПОЗИЦІЙНИМ І КОЛОРИСТИЧНИМ ВИРІШЕННЯМ

Творча робота над картиною, що є центральною у дипломному проєкті, була не лише мистецьким завданням, а й бажанням проілюструвати одну із сучасних проблем соціального життя, аби звернути на неї увагу суспільства. Ідея інтерпретувати класичний твір Вінсента Ван Гога крізь призму сучасного цифрового контексту виникла з власних спостережень за тим, як змінилися стосунки між людьми упродовж останніх років та особистого досвіду тривалого поглинання виключно онлайн-ресурсів. Цифрова залежність відгородила від живої комунікації та залишила незакритою емоційну потребу у взаємодії з оточенням.

Творчість Ван Гога надихала на розвиток власного стилю живопису протягом багатьох років, а аналіз його видатних робіт спонукав переосмислити їх актуальність у світі сьогодення. Якщо філософські ідеї картин відгукуються дотепер, то соціальні обставини сильно змінилися. Поставлене завдання передбачало зберегти ідейний посил і проблематику класичного твору, оновивши вектор актуальності. Прототипом була обрана картина «Їдці картоплі» (Додаток А. Рис.А.1), яка вражає своєю камерністю, чесністю, мовчазною натурою персонажів. У ній відчувається автентичність моменту, певна духовна тиша. Проте при порівнянні з нашою реальністю, виникала внутрішню напругу. Сьогодні ми так само часто перебуваємо в одній кімнаті, але не разом, а кожен у своєму інформаційному просторі. Саме цей контраст і став головним поштовхом.

Початковий етап полягав у тому, щоб визначитися, наскільки глибоко втручатися в структуру оригінального твору. Було важливо зберегти композицію, бо саме вона створює відчуття єдності, яка потім і ламається завдяки новим сенсам. До того ж вона буде в подальшому відсилати до оригінальної ідеї Ван Гога. Це своєрідна стратегія візуального цитування,

глядач одразу впізнає знайому структуру, але елементи змінюють сенс побаченого.

Після остаточного вирішення композиції розпочався детальний аналіз різних підходів до постмодерної інтерпретації класики. Натхненням були роботи сучасних художників, які використовують реміксування як мистецький метод — наприклад, роботи Барбари Крюгер або Девіда Хокні, що поєднують старі ідеї з новими формами. У наявному випадку це стало візуальним і смисловим зіткненням Ван Гога й сучасного цифрового середовища. Розпочався пошук колірної гами і створення ескізів.

Спершу був створений лінійний ескіз композиції зі збереженням розташування усіх героїв картини, їх одягу та інтер'єру. Єдиною заміною були гаджети у руках замість картоплі. Надалі з пошуком фотографій інтер'єрів та сучасних стилів одягу почали привноситися зміни в гардеробі персонажів та в оформленні кімнати заднього плану, і ескіз набував риси сьогодення. Наступним етапом було колористичне рішення. Для цього у графічні програми з фотошопу був завантажений лінійний ескіз і оригінальна картина Ван Гога. Виконалися кілька варіантів кольору, з редагуванням колірної тональності і хроматичності. Спочатку були експерименти з традиційною палітрою Ван Гога, але стало зрозуміло, що темні кольори не передають цифрову яскравість і гіперстимуляцію, властиву нашому часу. У результаті обрано варіант з посиленням яскравості і насиченості кольорів з великою кількістю зеленого, рожевого та лимонного кольору.

Наступним етапом було створення повномасштабного ескізу на картоні, аби впевнитися у розмірах і об'ємах персонажів майбутньої картини. Ескіз був у точності перенесений на полотно за допомогою пастелі та вугілля. Увесь периметр картини заливався першим лісе акварелі охристого кольору, зеленого та англійської червоної фарби для позначення хроматичної основи. Після застигання розпочалася прописка основних форм олійними фарбами. Звертаючись до оригіналу та ескізів промальовувалися герої, стіл та фон.

Звернення до колористичних і особливо пластичних прийомів Егона Шіле як до протиположності м'якості Ван Гога було свідомим. Форми у Шіле напружені, дещо ламані. Це допомогло передати відчуття роз'єднаності, внутрішнього дискомфорту, який супроводжує залежність від цифрових технологій. Під час роботи над фігурами відбувалися експерименти з деформацією пропорцій, не до гротеску, але достатньо, щоб створити відчуття викривленої реальності. Проте у процесі прийшло рішення наблизити пропорції до академічної анатомії. Тіла персонажів все ще мають певну скутість, а обличчя емоційну відстороненість (Додаток Г. Рис.Г.4). Це не означає, що вони байдужі, радше емоційно виснажені, на межі між реальністю та віртуальним світом.

Палітра композиції під час роботи з графічними редакторами будувалась інтуїтивно (Додаток В. Рис.В.2), але в процесі набувала концептуальної ваги. Колірна гама стала більш контрастною, використані відтінки, притаманні небу на заході сонця, екранам мобільних пристроїв та неоновому освітленню. Також при малюванні обличч використані дисгармонійні поєднання, щоб підсвітити тему тривожного, штучного задоволення. Колір обличч персонажів відсилає до світла, яке падає з екранів гаджетів та від джерела освітлення на стелі. Це був один із складних моментів у роботі: як зробити не надто буквально, але водночас чітко натякнути на джерело світла й на його символіку. У результаті локальні тіні зберігають теплу гаму, але екранне світло порушує її, створюючи напругу.

Найскладнішим стало збереження балансу між цитатністю і самовираженням. Були сумніви, що власна робота виглядатиме лише пародією на Ван Гога. Проте в процесі прийшло розуміння, що сила інтерпретації не в запереченні, а в діалозі. Треба було вступити в розмову з оригіналом та показати, як змінюється сенс, коли змінюється епоха. Гаджети мали бути промальовані так, щоби вони не виглядали штучно вставленими. Тому певний час пішов на пластичну інтеграцію об'єктів через світло, тінь, колір. Вирішено зробити гаджети візуально органічними, але смислово чужорідними. Вони

ніби частина сцени, але водночас знак її порушення. Після промальовки героїв і смартфонів, розпочалася деталізація всієї картини. Добавлялося всюди побільше пастозних мазків для більшої схожості зі стилем Ван Гога та Егона Шіле. Наприкінці уся картина узагальнювалася для більшої гармонійності. Після застигання фарби, картина була передана до багетної майстерні для доповнення оформлення рамкою. Рамка підібрана під узагальнений і затемнений колір фону.

Уся робота над картиною (Додаток В-Г) стала спробою не лише візуально висловитися, але й показати, що мистецтво залишається актуальним інструментом для осмислення сучасності, навіть якщо воно говорить мовою минулого. Бо, зрештою, соціум не так вже й далеко відійшов від тих, хто їв картоплю при тьмяному світлі лампи.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання дипломної роботи було здійснено комплексне мистецтвознавче дослідження, що поєднало аналіз класичного твору Вінсента Ван Гога «Їдці картоплі» з актуальними проблемами цифрової доби на прикладі власної композиції «Їдці Інтернету». Дослідження дозволяє нам зробити такі висновки.

1. Проводячи аналіз оригінальної композиції Вінсента Ван Гога «Їдці картоплі» було виявлено глибоку соціальну складову. Ван Гог прагнув показати єдність у простому вечірньому побуті селян після їх важкої праці. На контрасті з цим образом, сучасна інтерпретація «Їдці Інтернету» демонструє втрату єдності, розрив зв'язку між людьми, коли коло столу не стає місцем спілкування, а лише фоном для ізольованого перебування у цифровому світі. Семантичне наповнення обох картин протиставляє холодність цифрового відчуження і теплоту живого спілкування. Завдяки збереженню композиції та зміщенню акцентів, вдалося підкреслити актуальність проблеми втрати міжособистісної єдності в епоху гаджетів і масштабного технологічного прогресу.

2. Сучасне мистецтво має потужний потенціал для формування критичного розуміння соціальних змін. Авторська інтерпретація класичної картини виступає візуальним попередженням про наслідки занурення у віртуальний простір. Завдяки елементам стилізації, зміні кольорів та символіці сучасних девайсів, глядач не лише спонукається до спостереження, але й до переосмислення власної поведінки. У цьому випадку художня репрезентація виступає дзеркалом суспільства, в якому знайомі форми (композиція, пози фігур) набувають нового значення, а тема цифрового відчуження актуалізується у зрозумілий та емоційно релевантний спосіб.

3. Мистецтво, особливо візуальне, є універсальною мовою комунікації, здатною передавати складні ідеї без необхідності текстового пояснення. Авторська картина «Інтернет-пожирачі» доводить, що навіть художня алюзія

на класичний твір може донести важливі соціальні меседжі. Використання знайомої композиції у поєднанні з сучасною візуальною мовою сприяє кращому сприйняттю та актуалізації проблеми. Змінюючи деталі, кольори та символи, мистецтво не лише відображає реальність, а й допомагає глядачеві критично осмислити світ, у якому він живе.

4. Дослідження дало змогу створити створення оригінальну композицію «Їдці Інтернету», яка є змістовною інтерпретацією класичного твору. При створенні роботи були використані засоби живопису та композиційна структура Ван Гога, але адаптовані до сучасного контексту - більш яскраві кольори, деформація форми в стилі Егона Шіле та відповідна візуальна символіка.

Така композиція дозволила зберегти візуальну логіку оригіналу, водночас відкривши новий смисловий простір. Створення картини стало формою художнього дослідження, в якому авторка висловила не лише своє естетичне бачення, а й соціальну позицію щодо ролі цифрових технологій у житті сучасної людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білецький П. О. Мова образотворчих мистецтв. Київ: Мистецтво, 1984. [Електронний ресурс]. URL: <https://uartlib.org/poza-mystetstvom/p-o-biletskyj-mova-obrazotvorchyh-mystetstv>
2. Горбач, І. Ю. Кольори в історії мистецтва: семантика та символіка. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2017. 212 с.
3. Дослідження: як соцмережі впливають на справжню близькість. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.imena.ua/blog/intimacy-no-more/>
4. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ: ArtHuss, 2020. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.arthuss.com.ua/shop/itten-mystetstvo-koloru>
5. Качковська Я. Ціна на картоплю: чому критикували шедевр Ван Гога та чому картина знакова. Суспільне Культур, 27 вересня 2024. [Електронний ресурс]. URL: <https://suspilne.media/culture/845321-skilki-kostuvala-kartopla-za-casiv-van-goga-istoria-ta-znacenna-kartini-idci-kartopli>
6. Книш, Н. М. Трансформація художнього образу в цифрову епоху / Культура і сучасність. 2021. №2. С. 95–100.
7. Методика аналізу художніх творів різних жанрів на уроках образотворчого мистецтва. Kazed. [Електронний ресурс]. URL: <https://kazedu.com/referat/94375/4>
8. Олейнікова, Г. М. Ван Гог: мистецький геній і його спадщина / Образотворче мистецтво. 2018. №3. С. 44–49.
9. Роддам Дж. Це Ван Гог. Київ: ArtHuss, 2019. [Електронний ресурс]. URL: <https://secretland.info/uk/van-gogh>
10. Рудницький, А. С. Експресіонізм як художнє явище ХХ століття. Київ: Мистецтво, 2009. 198 с.
11. Соловійова, Т. І. Психологія кольору в образотворчому мистецтві. Дніпро: Акцент, 2015. 158 с.

12. Федун, А. С. Вінсент Ван Гог: життя і творчість. Чернівці: Букрек, 2011. 144 с.
13. Чакофф А. Чи коштує нам цифрова епоха нашої здатності блукати? [Електронний ресурс]. URL: <https://www.newyorker.com/magazine/2021/08/30/is-the-digital-age-costing-us-our-ability-to-wander>
14. Шіле Е. Експресіонізм у живописі. Vuzli. URL: https://vuzlit.com/491512/egon_shile
15. Digital dependency as a modern art motif. / The Art Observer Journal. [Електронний ресурс]. URL: <https://artobserverjournal.org/digital-dependency>
16. Van Gogh, Vincent. The Letters of Vincent van Gogh to His Brother *Theo* / Van Gogh Museum. [Електронний ресурс]. URL: <https://vangoghletters.org>

ДОДАТКИ

Додаток А

Рис.А.1 Ван Гог. «Їдці картоплі». 1885

Рис.А.2 Ван Гог. Етюд "Їдців картоплі"

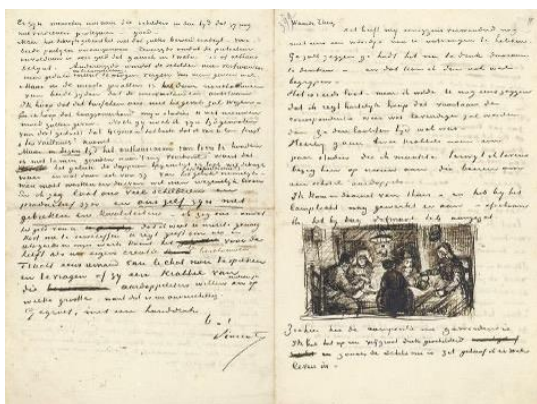

Рис.А.3 Лист від Вінсента Ван Гога до Тео Ван Гога з ескізом "Їдців картоплі".

Додаток Б

Рис.Б.1 Егон Шіле «Автопортрет із китайським ліхтариком». 1912

Рис.Б.2 Егон Шіле «Портрет Валерії Нейзіл». 1912р.

Рис.Б.3 Егон Шіле «Автопортрет з зігнутою рукою». 1910

Додаток В

Рис.В.1 Лінійний ескіз у зменшеному масштабі

Рис.В.2 Пошук кольорового рішення

Рис.В.2 Лінійний ескіз у масштабі 1:1 на картоні, перенесення ескізу на ПОЛОТНО

Додаток Г

Рис.Г.1 Перший етап, покривне лісе акварельними фарбами

Рис.Г.2 Другий етап, промальовка основних тонів світло-тіні

Рис.Г.3 Вирішення кольорової гами, нанесення основних хроматичних відтінків

Рис.Г.4 Третій етап, промальовування рис обличчя персонажів

Рис.Г.5 Виконання одягу та зачісок персонажів

Рис.Г.6 Деталізація переднього плану

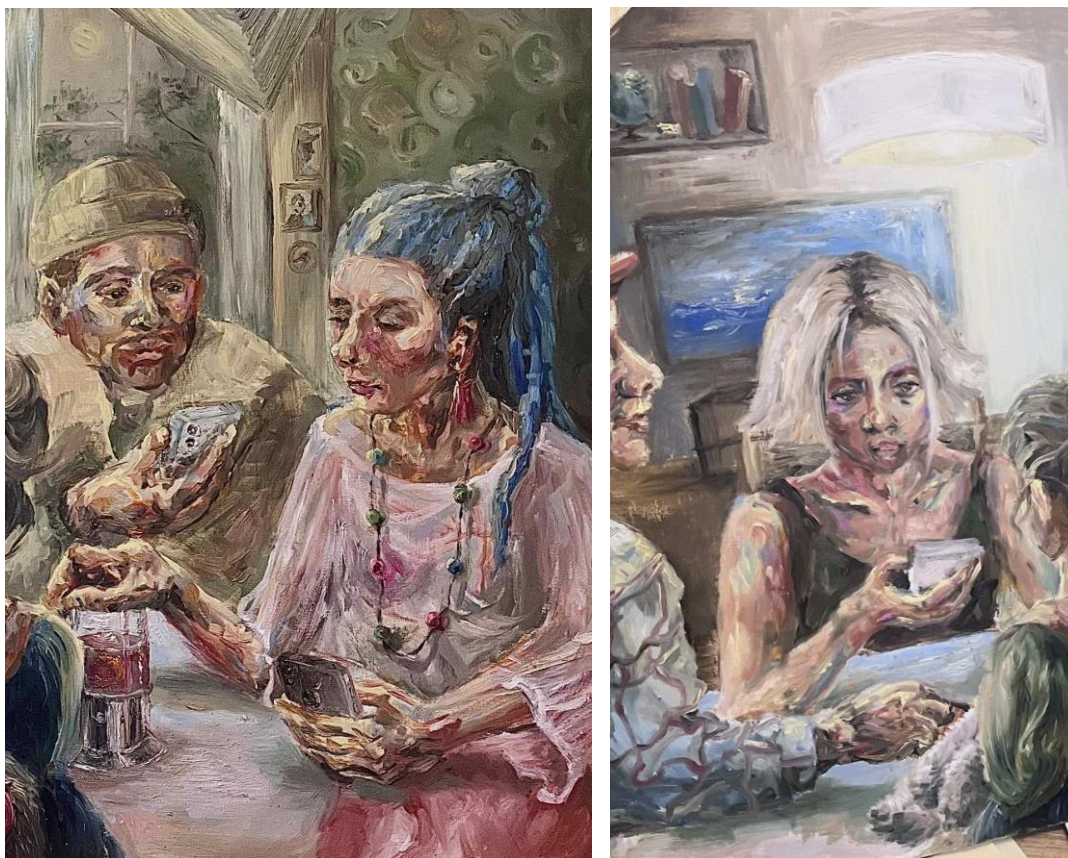

Рис.Г.7 Четвертий етап, деталізація та рендер заднього плану композиції, узагальнення хроматичного і тонального рішення

Додаток Д

Рис.Д.1 Дипломний проєкт Воробей А.І. Композиція-парафраз «Їдці Інтернету»